

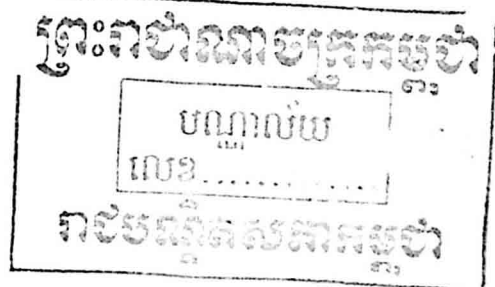
រាជបណ្ឌិត្យសភាកម្ពុជា

**ប្រព័ន្ធខត្តបសិក្សានៅកម្ពុជា
ពីឆ្នាំ១៩៥៥ ដល់បច្ចុប្បន្ន**

Higher Education System in Cambodia
from 1955 to Present

ចៅ លិន

និក្ខេបបទបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ

ឯកទេស: វិទ្យាសាស្ត្រអប់រំ

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ: បណ្ឌិត ចាន់ឆ្លែសុផា

២០១១

មាតិកា

មាតិកា	ទំព័រ
ឧទ្ទិសស្នាដៃ	i
សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ	vii
អំណះអំណាង	viii
អក្សរកាត់ប្រើប្រាស់ក្នុងនិក្ខេបបទ	ix
មូលន័យសង្ខេប	x
Abstract	xi
សង្ខេបនិក្ខេបបទ	xii
Summary	xiii
អារម្ភកថា	xxvii
សេចក្តីផ្តើម	xxxvii
	១

ជំពូកទី១

មូលបទនៃប្រវត្តិសង្ខេបឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា

១-ទស្សនៈនិងទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធនឹងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា	៩
១.១-ទ្រឹស្តីពាក់ព័ន្ធវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា	៩
១.២-គោលនយោបាយអប់រំឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា	១៤
២-ប្រវត្តិសង្ខេបគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា	១៧
២.១-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាសម័យសង្គមរាស្ត្រនិយម	២០
២.១.១-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានៅភ្នំពេញ	២៤
២.១.២-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សានៅតាមខេត្ត	៣២
២.១.៣-គ្រប់គ្រងលើការងារបណ្តុះបណ្តាលតាមមហាវិទ្យាល័យ	៣៧
២.២-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាសម័យសាធារណរដ្ឋខ្មែរ	៤១
២.២.១-ការផ្តួចផ្តើមរៀបចំផែនការកែទម្រង់ បញ្ចូលអ្វីៗដែលថ្មីនិងទំនើបនៅឧត្តមសិក្សា	៤២
២.២.២-ផែនការការងារសម្រាប់កែទម្រង់ផ្នែកឧត្តមសិក្សា	៤៣
២.២.៣-រចនាសម្ព័ន្ធគ្រប់គ្រងនិងការបណ្តុះបណ្តាលនៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	៤៣
២.២.៣.១-និស្សិតខ្មែរដែលសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាមុនឆ្នាំ១៩៧៥	៤៥
២.២.៣.២-និស្សិតខ្មែរដែលទៅបន្តការសិក្សានៅឧត្តមសិក្សាបរទេសមុនឆ្នាំ១៩៧៥	៤៩
២.២.៣.៣-តារាងសង្ខេបនៃចំនួនគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាមុនឆ្នាំ១៩៧០	៥៦
២.៣-ការអប់រំសម័យកម្ពុជាប្រជាធិបតេយ្យ(១៩៧៥ ដល់ ១៩៧៩)	៥៧
២.៤-វិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សាសម័យសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និង រដ្ឋកម្ពុជា	៥៧

២.៤.១-តារាងសង្ខេបនៃចំនួនគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាពី១៩៧៩មកដល់១៩៩៣	៦០
២.៤.២-ស្ថិតិវិស្វកម្មថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាដែលបាននិងកំពុងសិក្សាឆ្នាំ១៩៧៩-៨០ដល់១៩៩៦-៩៧	៦០
២.៤.៣-ការបង្កើតមហាវិទ្យាល័យជំនាញវិជ្ជាជីវៈ	៦១
២.៤.៤-ការបញ្ជូននិស្សិតខ្មែរទៅសិក្សានៅបរទេសពីឆ្នាំ១៩៨០ដល់២០០៨	៦៣
២.៤.៥-ការពង្រឹងប្រព័ន្ធខតម្ពុសិក្សានៅកម្ពុជា	៦៧
២.៤.៦-ការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សាទៅតាមជំនាញឯកទេស	៦៨
៣-វិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាឆ្នាំ១៩៩៣ មកដល់សព្វថ្ងៃ	៧២
៣.១-ការគ្រប់គ្រងផ្នែករដ្ឋបាលក្នុងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា	៧៣
៣.២-គោលនយោបាយគ្រប់គ្រងហិរញ្ញវត្ថុក្នុងវិស័យអប់រំឧត្តមសិក្សា	៧៧
៣.៣-ស្ថានភាព និង ដំណើរការអភិវឌ្ឍគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា	៨២
៣.៣.១-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាសាធារណៈ	៨៤
៣.៣.២-គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាឯកជន	៨៩
៤-ការបំពាក់សម្ភារៈរូបវន្ត និងផែនការបណ្តុះបណ្តាលនិស្សិត	៩៦
៤.១-បណ្ណាល័យ និង ការស្រាវជ្រាវរបស់និស្សិត	៩៦
៤.២-គុណភាពសាស្ត្រាចារ្យកម្រិតឧត្តមសិក្សា	៩៧
៤.៣-ការរៀបចំប្រឡងនានាសម្រាប់គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១០០
៥-សមាសភាពនៃការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១០៥
៥.១-តួនាទីរបស់ក្រុមប្រឹក្សាភិបាល	១០៦
៥.២-តួនាទីរបស់សាកលវិទ្យាធិការ	១០៧
៥.៣-តួនាទីរបស់សាកលវិទ្យាធិការរង	១០៨
៥.៤-តួនាទីរបស់ក្រុមប្រឹក្សាបណ្ឌិតវិទ្យាសាស្ត្រ	១០៨
៥.៥-តួនាទីរបស់ព្រឹទ្ធសាស្ត្រាចារ្យ	១០៩
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	១១០

ជំពូកទី ២

សកលភាវូបនីយកម្មនៃកម្មវិធីសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា

១-ខ្លឹមសារនៃការអភិវឌ្ឍកម្មវិធីសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១១២
១.១-ការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សានៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១១៤
១.២-កំណែទម្រង់ខ្លឹមសារនៃកម្មវិធីសិក្សាតាមប្រព័ន្ធក្រេឌីតនៅគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១១៧
១.៣-ភាពងាយស្រួលនិងអត្ថប្រយោជន៍ក្នុងការអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សាតាមប្រព័ន្ធក្រេឌីត	១១៩
២-ស្ថានភាពនៃការគ្រប់គ្រងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១២៣
២.១-គោលបំណងនៃការអប់រំនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា	១២៦
២.២-គោលការណ៍នៃការបណ្តុះបណ្តាលធនធានមនុស្សនៅឧត្តមសិក្សា	១៣១

៣-ការជ្រើសរើសនិស្សិតអាហារូបករណ៍ចូលរៀននៅគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១៣៤
៤-ការចូលរៀនតាមជំនាញនៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១៣៦
៤.១-ការចុះឈ្មោះចូលរៀនតាមជំនាញនៅគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាក្រោយឆ្នាំ២០០៥	១៣៨
៤.២-ការបណ្តុះបណ្តាលនៅគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាពី២០០៦ដល់២០០៩	១៤១
៥-ការទទួលខុសត្រូវរបស់គណៈកម្មាធិការទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំនៃកម្ពុជា	១៤៥
៥.១-កម្មវិធីសិក្សាសម្រាប់ថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋានគ្រប់ជំនាញឯកទេស	១៤៥
៥.២-ការចេញវិញ្ញាបនបត្រទទួលស្គាល់គុណភាពអប់រំថ្នាក់ឆ្នាំសិក្សាមូលដ្ឋាន	១៥០
៥.៣-រង្វាយតម្លៃលើការបណ្តុះបណ្តាលនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា	១៥០
៥.៤-ខ្លឹមសារនៃកម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលនៅកម្រិតឧត្តមសិក្សា	១៥៣
៥.៤.១-កម្រិតបរិញ្ញាបត្ររង	១៥៣
៥.៤.២-កម្រិតបរិញ្ញាបត្រ	១៥៤
៥.៤.៣-ការកិច្ច និងការងាររបស់គ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១៥៥
៥.៥-កម្មវិធីបណ្តុះបណ្តាលក្រោយកម្រិតឧត្តមសិក្សា	១៦១
៥.៥.១-កម្រិតបរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់	១៦១
៥.៥.២-កម្រិតបណ្ឌិត	១៦១
៥.៥.៣-នាយកដ្ឋានស្រាវជ្រាវវិទ្យាសាស្ត្រទទួលខុសត្រូវលើការបណ្តុះបណ្តាលក្រោយឧត្តមសិក្សា	១៦៤
៥.៦-ការសិក្សាក្នុងថ្នាក់និងការស្រាវជ្រាវ	១៧២
៥.៦.១-របៀបនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ	១៧៣
៥.៦.២-បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងសម្រាប់អនុវត្តនៅតាមគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១៧៦
សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	១៨៣

ជំពូកទី៣

វិធីស្រាវជ្រាវ ការវិភាគ និង ទ្រាយកម្លែងលើទិន្នន័យព័ត៌មាន

១-វិធីស្រាវជ្រាវព័ត៌មានពាក់ព័ន្ធនឹងប្រធានបទនៃនិក្ខេបបទ	១៨៤
២-ការប្រើប្រាស់កម្រងសំណួរ និង វិភាគព័ត៌មានទិន្នន័យតាមបែបបរិមាណវិស័យនិងគុណវិស័យ	១៨៦
៣-សេចក្តីសន្និដ្ឋាន	២២៣
សេចក្តីសន្និដ្ឋាននិងអនុសាសន៍	២២៥
គន្ថនិទ្ទេស	២៣០
ឧបសម្ព័ន្ធ	២៣៨

បញ្ជីឈ្មោះតារាង

ទំព័រ

តារាងទី១: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃសិក្សានៅក្នុងគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាពី១៩៦០រហូតដល់១៩៧៣	៤៨
តារាងទី២: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេស ពីឆ្នាំសិក្សា១៩៥៧-៥៨	៤៩
តារាងទី៣: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេស ពីឆ្នាំសិក្សា១៩៥៧-៥៨	៥០
តារាងទី៤: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេស ពីឆ្នាំសិក្សា១៩៥៨-៥៩	៥០
តារាងទី៥: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេសពីឆ្នាំ១៩៥៧រហូត១៩៦២	៥១
តារាងទី៦: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេសពីឆ្នាំ១៩៥៨រហូត១៩៦២	៥១
តារាងទី៧: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅប្រទេសបារាំង ពីឆ្នាំ១៩៧៣-៧៤	៥២
តារាងទី៨: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេស ពីឆ្នាំសិក្សា១៩៧៤-៧៥	៥៣
តារាងទី៩: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទៅបន្តសិក្សានៅបរទេសចំណាយថវិកាផ្ទាល់ខ្លួន ពីឆ្នាំ១៩៧៤-៧៥	៥៤
តារាងទី១០: ស្ថិតិសង្ខេបនៃចំនួនគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា មុនឆ្នាំ១៩៧០	៥៦
តារាងទី១១: ស្ថិតិសង្ខេបគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជា ពីឆ្នាំ១៩៧៩-១៩៩៣	៦០
តារាងទី១២: ស្ថិតិចំនួននិស្សិតថ្នាក់ឧត្តមសិក្សាពីឆ្នាំសិក្សា១៩៧៩-៨០រហូតដល់ឆ្នាំ១៩៩៦-៩៧	៦១
តារាងទី១៣: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅបរទេសតាមឆ្នាំ ពីឆ្នាំ១៩៨០-២០០៨	៦៤
តារាងទី១៤: ស្ថិតិវិនិច្ឆ័យនៃទទួលអាហារូបករណ៍ទៅសិក្សានៅប្រទេសនានា ចាប់ពីឆ្នាំ១៩៨០-២០០៨	៦៥
តារាងទី១៥: កំណើនចំនួនគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សាកម្ពុជាពីឆ្នាំ២០០៣ដល់២០១០	៩៤
តារាងទី១៦: សង្ខេបស្ថិតិវិនិច្ឆ័យថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ នៅដើមឆ្នាំសិក្សា២០០៦-០៧	១៤២
តារាងទី១៧: សង្ខេបស្ថិតិវិនិច្ឆ័យថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ នៅដើមឆ្នាំសិក្សា២០០៧-០៨	១៤៣
តារាងទី១៨: សង្ខេបស្ថិតិវិនិច្ឆ័យថ្នាក់បរិញ្ញាបត្ររង និងបរិញ្ញាបត្រ នៅដើមឆ្នាំសិក្សា២០០៨-០៩	១៤៤
តារាងទី១៩: ប្រៀបធៀបនិស្សិតទទួលអាហារូបករណ៍ធៀបទៅនឹងសិស្សជាប់មធ្យមសិក្សាទុតិយភូមិ	១៥៦
តារាងទី២០: ចំនួននិស្សិតអាហារូបករណ៍ធៀបនឹងថវិកាកម្មវិធីនិងការកើនឡើងនៃគ្រឹះស្ថានឧត្តមសិក្សា	១៥៧
តារាងទី២១: ការប្រឡងចូល ប្រឡងបញ្ចប់ និងការការពារនិក្ខេបបទ ឆ្នាំសិក្សា២០០៨-០៩	១៦៥
តារាងទី២២: ការពិនិត្យ និងការចេញសញ្ញាបត្របរិញ្ញាបត្រជាន់ខ្ពស់ និង បណ្ឌិត ឆ្នាំ២០០៨-០៩	១៦៥
តារាងទី២៣: ស្ថិតិសាស្ត្រាចារ្យ ដែលមានសញ្ញាបត្រក្រោយឧត្តមសិក្សា	១៦៦
តារាងទី២៤: សង្ខេបស្ថិតិវិនិច្ឆ័យ សម្រាប់ឆ្នាំសិក្សា២០០៨-០៩	១៦៧